

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Multorum assertor.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

JOANNIS PIERII VALERIANI
HIEROGLYPHICORUM
LIBER XXX.

DE IIS QUÆ PER ALIQUOT PISCIIUM GENERA
SIGNIFICANTUR

Ex sacris Ægyptiorum Literis.

AD PAULUM JOVIUM NUCERINORUM
EPISCOPUM.

ERAM omnino commentarium hoc de pisciculorū aliquot significacionibus, Paule Jovi deditur, deserturus, quod multa in ea piscium genera continebantur, ex quibus neminem atate nostræ frugem ullam colligere posse suspicabar: ita quæ fuerant olim piscium nomina, vulgo hodie desiderantur. Mecuebam vero labores in horum significacionibus meos minimè gratos ideo faveri: quia in nonnullis non satis mihi constabat, quæ ratione vel exemplo possent eorum imagines describi, quarum bona pars esset mortalibus ignota. Naturas quidem & significata, prout apud veteres aut hores veneram, facile poteram explicare, sed quorundam nomina tam Græca quam Latina, non videbar, ita posse reddere, ut in foro cetario quis possit hujus vel illius piscis speciem deprehendere. Quod si ea de causis hieroglyphica hæc conscripta sunt, ut eorum quis uti possit imaginibus, irritus hic plerumq; futurus certus videbatur: quoniam hoc præstare me posse minimè confidebam. Videbam ad hæc, multos qui provinciam hanc suscepissent, in tam multis hallucinari, fallique, eamq; controversiam de plerisq; piscibus tot ab hinc annis agitatam, eruditorum penè omnium defatigatis ingenii, adhuc sub iudice pendere, neque liquere prorsus, per varias non incuriosorum hominum opiniones, eorum multa quæ vel quotidie in mensam appellantur, quo fuerint apud Latinos aut Græcos nomine nuncupata. Postea vero quam eam te suscepisse provinciam intellexi, ut multa piscium genera, quo nomine apud veteres vocarentur, edoceres, in eam summi eruditi spem, ut tu, quæ insignis es doctrina sollicitudine atque diligentia, neque non alii in tanta ætatis nostræ eruditione, quanta non alias unquam milleimo ab hinc anno floruit, facile consequamini, ut uniuscuiusq; piscis nomen ex vulgo redimere possimus, & oblitam penè hujusce rei scientiam per vos restitutam intueamur. Quare quod perdere destinaveram commentarium ad servari, te uno fretus, qui bonam eorum partem tam accuratè cæperis indicare, idq; tibi dedicandum duxi: ut si quid in eo esset, quo quis viri vellet, te potius quam me piscium magistrum agnosceret, & quæ quisq; piscium faciendus esset edoceret, atq; ita laboris hujus particeps fieret, dum piscem ego interiorem, tu exteriorem condire procurares. Sed jam, si quid ab historicarum, quæ tanto cum lepore, tanta cum fide scribis, occupationibus tuis superfluum hanc nostram inspiciamus.

DE TORPEDINE. CAP. I.

Maximam omnibus admirationem in primis afferre videtur magica propemdem vis in Torpedine considerata, sed nos ea super quid Ægyptii fenserint, enarremus.

MULTORUM ASSERTOR. CAP. II.

Eum qui multos servasset, Ægyptii Sacerdotes per Torpedinem pictam significari instituerant: sive quod opem ferat pisciculis natandi & emergendi adhuc imperitis, eos ad se recipiens, quod præcipue observatum est in sætu proprio, quem & emittit, & intra se recipit, visaque interdum Torpedo est grandis, quæ factus intra se octoginta haberet: sive, ut ipsi Ægyptii tradidere, quod una cum piscibus aliis in verriculo deprehensa, omnes plerumq; sospitet, cum ne vis quidem hominum innumera possit verriculum educere, manibus & pedibus penitus obtorpescentibus: quia venenum quod effundit, per retia dilapsum in funes omnes quantum vis longos ad manus usque piscantium

Plin. li. 9. 51.
Aultr. Mar.
Ib. 2. 10. in
Diosc. lib. 2.
c. 15. de Gal.
li. 6. de locu.
scellu &
Pam. l. 3. c. 1.
C. l. 9. c. 42.
C. Arist. lib.
9. c. 38. de
Nat. anim.

Atium irrepit, & universum mox occupat corpus. Quin authores sunt qui pro comperto tradant, Torpedinem hamo captam malum illud suum in lineam transmittere, inde per arundinem, moxq; in piscatoris brachium diffundi, quo protinus obtusefacto, venatio in irritum cedat. Si quando tamen piscibus aliis obvoluta contrahuntur è mari, torporè experti sunt multi quamprimun piscem virga tangere voluerint. Quare in Anconitano mari maxime cavent, ne rete in altum jactant, piscatoribus ea incommoda saepe subeuntibus. Quæ quidem vis torporem infundendi, cum non in appropinquatum tantum corpora, cominusve eam attingentium, verum è longinquo, vel si hasta, vel arundine tentetur, lacertos quantum libet validos cogat obtorpecere, pedes ad cursum velocissimos alliget, & obtusefaciat, argumentum dedit, ut hominem ignavia egregie præditum per hieroglyphicum ejns indicari commodissime posse plerique dicerent: quodque magis mirum est, pisces etiam quos attigerit, eodem torpore afficit, idque non in pisces tantum, sed in unumquodque animal præstari affirmat Plato, ita de Torpedine in Menone loquens: *ἡ γὰρ αὐτὴ τῶν αἰεὶ πλοσάροντα καὶ ἀπὸ μύρον βαρεῖν ποιεῖ*. Vehemens enim virus illud insuperabili frigore præditum, ubi duriorum aliquam materiam natum fuerit, quippe vel vimen, vel funem, illi pertinacius & copiosius adhærescit, circumfusumque aëra facilius contaminat, atque ita perreperit: non secus ac flamma ipsa per incensum silum vehementius transmeat, quam si cum torre jactetur. Sic & aqua fluvialis capite uno in eam declinato sensim ascendit, & totum denique madefacit: quod tamen in crassiori elemento sensim atque contanter fit, in aërio quam occyissime fieri contingit.

Torpedinis virus quantum.

DE REMORA. CAP. III.

Admirabilis est & Echeneis, qua nonnulli, ut indicat Aristoteles, utuntur ad judiciorum causas & amatoria veneficia, & quæ non ut Testudinis pes navigiis importatus traditatem navigationis interre dicitur, sed naves ipsas attacku solo sistere, ac veluti anchora infrænare: unde moræ aliquis injectæ nascitur hieroglyphicum.

IMPEDIMENTUM. CAP. IV.

Nam ea de causa impedimentum & objectam tardationem per eam significari prodiderunt, quod pisculus is, non majoris fere quam pedalis magnitudinis, Limacis magnæ similis navigia stare cogat, nullo suo labore, non retinendo, neq; alio modo quam adhærendo: infra enim carinæ applicitus pinnis, quas etiam tenues admodum habet, in transversum dilatatis, tantum roboris est ut ruant venti licet, diceret Plinius, & faviant procellæ, imperet furori, ac vires tantas compefcet, quosq; non ulla interdum vincula, non anchoræ pondere irrevocabili factæ præstare queant, quantumlibet magnos ipse parvulus adeo infrænæ impetus & mundi rabiem domet. Echeneidi nomē à tenendis navibus inditum: unde etiam Epigrammaticarii quidam veteres anchoram Echeneida vocitarunt, Latini Remoram dixerunt. Hujus habita impedimenti ratione Plautus ait. *Nam quid illa me tam diutius remorantur remeligenes?* eo enim nomine Remoram appellat. Locū citat Festus ex Patina comœdia.

Hoc à Trebio Nigro Plin. lib. 9. c. 25. Hac omnia que sequuntur sumpta sunt à Plin. lib. 9. c. 25. Εχηνεις απο το εχου βαβου vel εχουει ε ναυς quod here ut nobis ibid. Plin.

SALUS. CAP. V.

Mutianus Muricem appellat, qui navem à Periandro Gnidum missam cum mandatis, pueri nobiles castrarentur, tandem in medio mari retardavit, donec Principem sceleris pœnituisset, ac alia, quæ decretum abrogarent, mandata prævenissent, remque eo probari testimonio quod ejus piscis concluxit, Veneri Gnidix dicatæ, facti memoriam diutissime propagarint.

PARIUNDI FACILITAS. CAP. VI.

Sunt qui ex pisculo hoc pariundi facilitatem significari dicunt: quod exemptus aquis, saleque duratus, in eum u-

art dolens salbens sum sive leuans.